

вивчення програмного матеріалу і завершується складанням заліку. ІНДЗ спрямовані на самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизацію, поглиблення, узагальнення, закріплення, практичне застосування знань студента з курсу дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи. Серед ІНДЗ найпоширенішими є: розв'язання та складання практичних ситуаційних завдань з теми дисципліни; розроблення моделей, альбомів зразків товарів, конструкцій тощо; опис будови, функцій, властивостей, об'єктів; складання анотацій до товарів, підготовка презентацій і проектів.

Отже, організація НДРС є важливим чинником підвищення ефективності професійної підготовки майбутнього фахівця, тому що дає змогу реалізувати особистісно-орієнтоване навчання, розширює обсяг знань, умінь та навичок студентів, сприяє формуванню активності, ініціативи, допитливості, розвиває творчі здібності, спонукає до самостійних пошуків.

Список джерел інформації

1. Дичувська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичувська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Карпова Г. С. Інноваційні підходи до організації самостійної роботи студентів / Г. С. Карпова // Фізико-математична освіта. – 2018. – Вип. 1 (15). – С. 232–235.

УДК 378.147-042.65: 37.091.212

А.А. Дубініна, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.М. Попова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Самостійна робота студентів (СРС) є невід'ємною частиною освітнього процесу у вищій школі, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, здійснюється як під час аудиторних, так і позааудиторних занять без участі викладача та під його безпосереднім керівництвом. У контексті сучасної парадигми навчання самостійна робота домінує серед інших видів навчальної діяльності студентів. Саме вона покликана підвищити якість навчання, активізувати мислення, розвинути творчі здібності студентів, їх прагнення до самостійного набуття нових знань, що сприяє самовизначенню, самореалізації та розвитку особистості.

СРС є засобом виховання свідомого ставлення самих студентів до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, прищеплення звички до напруженої інтелектуальної праці. При цьому необхідно приділяти увагу тому, щоб студенти не просто здобували знання, а й опановували способи їх добування, тобто більш важливим є навчити студентів вчитися самостійно, ніж озброїти їх конкретними предметними знаннями.

Ефективність СРС залежить від її організації, контролю, змісту, взаємозв'язку та характеру завдань, результатів її виконання. Самостійна робота – це об'єднані зусилля як студентів, так і викладачів, що включає такі етапи організації:

1 – планування. Цей етап вимагає розуміння результативності СРС, методів, які можуть бути використані для досягнення результатів, способу оцінки та аналізу результатів. Етап охоплює такі важливі кроки, як визначення цілей і завдань СРС, диференціація рівнів складності, аналіз потреб у ресурсах, визначення критеріїв та методів оцінки результатів самостійної роботи тощо.

2 – виконання. Діяльність студентів, коли вони виконують свою самостійну роботу, може включати: аналіз джерел інформації; встановлення проблеми та її важливості; визначення методів вирішення завдань і всі кроки, необхідні для досягнення результатів; складання звітів та підготовка документації за результатами самостійної роботи та ін.

3 – оцінка. На цьому етапі відбувається презентація та захист студентом результатів самостійної роботи, забезпечується сукупна оцінка, включаючи самооцінювання та оцінювання з боку однокурсників та викладачів.

4 – зворотній зв'язок, що забезпечується як викладачами, так і студентами. Результати СРС обговорюються у формі семінарів, тренінгів та онлайн-форумів.

Серед перелічених етапів СРС головним є етап планування, на якому методична грамотність викладача дозволяє видавати завдання студентам відповідно до їх інтересів, рівня освіти, алгоритмів виконання завдань, списків інформаційних джерел та ін.

Важливе значення має методичне забезпечення викладачів, які забезпечують організацію СРС як шляху для досягнення високих результатів. З метою методичного забезпечення самостійної роботи студентів розроблено схему (табл.), яка представляє поняття самостійної роботи в термінах, формах, типах, технологіях тощо.

Структура самостійної роботи студентів

Цілі СРС	Засвоювання досліджуваного матеріалу	Активність самостійності студентів	Розвиток творчих здібностей	Розвиток критичного мислення
Типи СРС	Творча	Дослідницька	Теоретичний огляд	Практична
Час виконання	1 тиждень	2 тижні	4 тижні	1 семестр
Рівень навчання студентів	Достатній	Середній	Вище середнього	Високий
Тип оцінки	Самооцінка	Оцінка однокурсників	Оцінка викладача	Сукупна оцінка
Рівень складності	Початковий	Розширений		
Джерела інформації	Інтернет	Періодичні видання	Книги	Дисертації, монографії
Форма презентації самостійної роботи	Друкований папір: звіт, дослідницька робота	Звіт в електронному вигляді	Доповідь і усні презентації	Творча форма: відеофрагмент, кросворд та інші типи

УДК 371.385.001.76

А.А. Дубініна, д-р техн. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

Г.А. Селютіна, канд. техн. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

Т.В. Щербакова, канд. техн. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Освіта є основним пріоритетним напрямом і основним показником розвитку суспільства в усіх цивілізованих країнах світу. Країни конкурують не тільки товарами і послугами, але й системами освіти. Нові умови вимагають нових технологій навчання, особливістю яких є активна участь в процесі отримання знань самого студента. В